

Gospodarske stvari.

Jesen in živinoreja.

Redko katero leto je v jeseni vreme tako stalno, lepo, kakor ga imamo letošnje jeseni, zato bi bila škoda, če se kaj v kmetijstvu ne opravi, kar bi se letos lahko, ne pa more biti v drugih letih. Vsled tega se umni kmetovalec trudi, da si o času priskrbi vse, česar mu je treba za dolgo zimo. Ne mogel pa bi tudi imeti mirne vesti, ko bi mu pozneje česa izmanjkalo, kar bi si bil v lepi jeseni lahko priskrbel.

Pred vsem torej skrbi, da spravi s polja in iz lesa vse o pravem času pod streho ter si vse tudi tako lepo okovari, da mu pozneje, slabše vreme več ne škoduje. Tudi za gospodinjje je ta čas vgoden in naj si z vrta in na vrtu svojem opravi delo, ki je ondi potrebno. Da ima tudi v zimi kako zelenjad za prikuho, za to je sedaj najlepši čas skrbeti ter klet za sočivje, zelje itd. opravi naj si v lepi red.

Živinorejca čaka pa tudi v tem času delo ter ga naj nikakor ne zamudi, ako se boče ovarovati škode. Sedaj se mu še pase živina in to je prav na dve strani, iz ene zato, ker si prihrani krme, iz druge pa zato, ker si živinče, izlasti mlado, kaj lepo vkrepi ude in se tako pripravlja na dolgo zimo, ko ga ne bode več mogoče, v toliki meri, kolikor sedaj, izpuščati iz hleva, na prosto. Na eno pa v tem naj nikakor ne zabi, na to, da je rosa ob jutrih in večerih že precej ostra ter ne stori živini dobro. Zato je naj ne izpušča prerano na pašo pa je tudi naj ne pušča predolgo na paši! Kedar pa je vetrovno ali megleno in sploh neprijazno vreme, tedaj kaže živino bolj le na par uric izpustiti na pašo, sicer pa naj ostane doma, v hlevu! Da pride še tudi v takem vremenu, okoli poludneva na pašo, to je prav in služi živini dobro v to, da si vtrdi ude in sploh pripravlja za čas, ko ji bode tudi v slabem vremenu iti na delo.

Najbolj pa naj gleda kmetovalec na to, da preide pri krmljenji živine od zelene krme na suho, le po malem, stopinjo za stopinjo. Sedaj v jeseni je to še bolj potrebno, kakor v spomladi, ko se prehaja od suhe krme na zeleno. Preide pa se od zelene krme na suho najbolje tako, da se začne z manjo zeleno krmo in kar se daje ji manj, to se dostavi s suho. V tem naj ne pozabi, da je suha krma seno, ne pa oves ali kako drugo zrnje ali pa detelja, pa tudi na to naj misli, da 1 del sena znese toliko, kolikor 4 ali 5 delov zelene krme. Dobro je v tem tudi to, ako se da živini v tem času soli. Ona dela na to, da se želodec in mehur prazni, nekaj, kar je v tem času sila važno pri živini.

Ako je zelena krma zmrznila, tedaj je

slaba, brez okusa ter je bolje, če se ne da živini, ako ni taka, ki se izkuha. Suha krma daje pa se dobro že prve dni oktobra ali če že več ne, vsaj tačas, ko se pusti živina na pašo in kedar se vrne iz paše, naj se ji je da je nekaj, če že ne more je biti veliko. Zadnje pa bi bilo tudi potrata lahko.

Na vsak način pa je skrbeti, da se spravi nastelj in sicer bolje več, kakor manj v tem času pod streho. Tudi pri hlevih utegne marsikje čakati delalca kako popravilo. Naj se ne zamudi ali odloži do zime, ko je že more biti prepozno za tako delo.

Sejmovi. Dne 11. oktobra v Poličanah. Dne 13. oktobra v Brezji pri Mariboru. Dne 15. oktobra v Račah, pri sv. Križi tik Slatine, pri sv. Lenartu v Mislinji, na Planini in v Imenem (za svinje). Dne 16. oktobra na Bregu v Ptuj in v Spielfeldu. Dne 17. oktobra pri sv. Emi blizu Podčetrčka.

Dopisi.

Iz Črešnjevca pri Slov. Bistrici. (Spomenica) V sredo, dne 1. oktobra bil je za celo našo faro izvanredni praznik, obhajal je namreč preč. g. župnik Gašpar Cenc 40-letnico duhovskega stanja. Ni se še prav dani, ko so že grmeli topiči in razlegala se je godba po vasi, naznanjajoč približajočo se slovesnost. Čez noč postavili so naši fantje gospodu jubilanu na čast kaj lep slavlolik. Cerkev je bila od znotraj in zunaj dostojno okinčana, celo vas si videl v prazni obleki, kakor jo vidiš le o največjih svečanostih. Zjutraj ob 1/9. uri zbrali so se v domači šoli občinski zastopi vseh občin naše fare, krajni šolski svet, cerkveni ključarji, premnogo občinstva, vsa šolska mladina z učitelstvom ter so se podali v slovesni procesiji z mnogimi sosednimi duhovniki najpoprej v farovž gospodu župniku čestitat. Dve belo oblečeni deklici ste s primernimi nagovori poklonili gospodu jubilanu prelep cvetlični venec z napisom dneva prve sv. maše v Ločah, dne 11. avgusta 1850 in slavnosti 40-letnice v Črešnjevcu dne 1. oktobra 1890. Nekatere druge deklice in dečki poklonili so lepe šopke in z dostojnimi nagovori čestitali gospodu župniku na tej redki slavnosti. Potem so se podali vsi skupaj k slovesni službi božji, ki jo je opravljal č. g. župnik z mnogobrojno asistencijo. G. dekan iz Slov. Bistrice je v pridigi z ginljivo besedo opisal zasluge g. župnika in razložil namen te slovesnosti, opominjaje zbrano ljudstvo k spoštovanju do duhovščine sploh, posebno pa do domačega župnika. Cerkev je bila natlačena, kakor je ne vidiš nikoli ob nedeljah; cela fara hotela je pokazati visoko spoštovanje, ljubezen in udanost do ljubljeneega duhovnega

pastirja. Pri muzikalični službi božji prepevala se je pod vodstvom domačega g. nadučitelja posebna, na ta namen zložena pesem. Gotovo bode ta slovesnost ostala celi fari pa tudi gospodu jubilanu v prijetnem spominu; saj mu je živ dokaz, kako ljubi in spoštuje cela fara velezaslužnega, dolgoletnega svojega dušnega pastirja.

Iz Ptuja. (Prošnja.) Veselo je čitati o napredku „dijaške kuhinje“ v Mariboru in Celji; a nekaka tuga se loti človeka, ko vidi, da se od slovenske strani prezira in celo zatiruje enaki podporni zavod za slovenske dijake v Ptuj. Mi Ptujski Slovenci dobro vemo, kaj je temu povod, je nekoliko opravičen, — toda kaj hočemo! Dokler ne dobimo ravnatelja na tukajšnjo gimnazijo, ki se ne bode vtikal po nepotrebnem v nam Slovence sovražno politiko, moramo pač računati s sedanjimi faktorji, a gimnazije same zaradi ravnatelja sovražiti in tukajšnjim slovenskim dijakom podpore pritrgovati ne kaže! Če pomislimo, da ste gimnaziji v Mariboru in Celji itak prenapolnjeni in da mnogo starišev svoje otroke vendar zaradi manjših stroškov raje „v najbližje“ mesto pošilja, pač ne kaže strastno pisati in govoriti proti obstanku gimnazije Ptujске. Zavode — posebno srednje šole, — ki nam jih je država ali dežela dovolila, moramo ohraniti; če zgubimo enkrat ta ali oni zavod, ga zgubimo najbrž za vselej; zaradi ravnatelja — krutega Nemca — ki je pa sicer v šoli slovenskim dijakom pravičen — zavod zatreti hoteti ali mu pomoč odreči, ni na pravem mestu! Letošnje šolsko leto 1890/91 podpira zopet naša dijaška kuhinja 18—20 slovenskih dijakov vsak dan; mi Ptujski Slovenci ne moremo lahko sami te kuhinje vzdrževati; fantje, koji se podpirajo, so večidel iz Ptujškega, Ormoškega in Ljutomerskega okraja. Vodstvo omenjene dijaške kuhinje se toraj posebno do imenovanih slavnih okrajnih zastopov, kakor tudi do posameznih p. n. premožnejših Slovencev v teh okrajih obrača s ponižno prošnjo, da naj ne pozabijo tudi „dijaške kuhinje“ v Ptuj. Fanteki, ki ste nam jih v šolo poslali, so Vaši, naj bode tudi podpora njim skupna, — Vaša in naša!

Vodstvo „dijaške kuhinje“ v Ptuj.

Iz Ormoža. (Veselica.) Predzadnjo nedeljo priredila je Ormoška „Čitalnica“ svojo jesensko veselico, ki se je bila, kakor še vselej, precej dobro obnesla. Vspored je bil mnogovrsten. Menjavalo je petje mešanih in moških zborov z izvrstnim sviranjem Ptujске godbe, čemur je v drugem delu sledil prav mičen ples. Gdč. pevkine in gg. pevci so pod izbornim vodstvom g. Frana Vabič-a vrlo dobro izvršili dane si uloge. Obisk je bil dovoljen. Odlikovali so se nekateri gosti iz Ivanca, iz Ptuja, iz Središča in iz bližine Ormoške. Marsikateremu se

pri tej priložnosti vsiljuje prepričanje, da bode za naprej slav. čitalnice odbor moral skrbeti za gostejše zabave in podučne večere, ko so baš ti sedaj v Ormoži zelo potrebni. Sloga naj bo naša mati, naj nas ona vse pobrati.

Fiškuš I.

Iz Šmarija pri Jelšah. (Raznoterosti.) Pretekli sejem se je tukaj še precej dobro obnesel. Bilo je kupcev precej, čeprav je bil ravno tisti dan tudi v Rogatcu sejem. Čudno je bilo na spodnjo stran po cesti iti. Krčmarji so vreščali za vsakim človekom, kateri je mimo šel, ne viliko drugače, kakor žival. Kaj takega dozdej tam ni bilo. Zdaj pa je nova krčma, katera se je res brez vse potrebe ne odprla in tamošnji novi krčmar si je nekega nemškega Cirila od sv. Jerneja dobil, da je za ljudmi upil. Drugi oštirji pa tudi niso hoteli za tem novincem zaostajati in so torej tudi vreščali na mimogrede, da so jih lahko ušesa bolela. Da imajo Nemci tudi svojega Cirila, čeravno ne svetega, kakor mi Slovenci, bi nihče ne verjel. Ali kaj takega je le mogoče si vzgojiti v našem sosednjem Konjiškem okraju. Ko so lovci dali svojega sina za Cirila krstiti, gotovo niso mislili, da bo njih sin učenec nemškega apostolstva. Pač niso bili dobro preračunili, ko so ga bili dali v Loče v šolo. Tam imajo učitelje, ki so že davno železni križ zaslužili zaradi zaslug na korist nemškega rajha, pa Bismarkovci so bili pozabili na nj. Vsakega narodnjaka srce boli, ko sliši okoli Loč na paši peti nedolžne otročiče: „O du mein Vaterland“, kakor da bi Prusija bila njih očetnjava. Ali kakor nam je znano, so tudi v Ločah še Slovenci, če se ravno trudijo jih ponemčiti. Da imajo pod takimi okoliščinami pri sv. Jerneju nemškega Cirila, je torej že mogoče. To pa se nam čudno zdi, da hodi sem v Šmarije nad ljudi upit. Kje pa da bojo ti Nemci Metoda vzeli, nam še ni znano. Dvojico bo že moral stari Drežmann skup spraviti, saj še ima eno hčer neoženjeno. Lahko, da se še znajde kje kak nemški Metod. Sedlarjeva oštarija bo pač mogla po takem iti spat, saj bi bilo pa tudi za sedlarja veliko boljše, ko bi se samo rokodelstva hotel držati, drugači bo tako vse pozabil. Zdaj že za table ne bo znal več maže narediti, proti temu, ko je kdaj znal prav fina lakirarska dela. Še ne pred dolgim časom se mu je poslala od trške občine pokvečena tabla, da jo na novo prebarva in napiše. Tabla je bila poprej naprej slovensko in od spodej nemško napisana. Ta siromak se pa še spozabi, pa naredi potem, ko jo je spet pobarval, ravno tako, kakor je poprej bila, samo, nekoliko preveč umazano. No, to je bila voda na mlin trškega občinskega predstojnika, narodnjaka (!) prve vrste, češ: sedlar ne zna nič delati, to je prevmazano delo. Hitro naroči pri slikarji nove table, pa take, da so naprej

nemško napisane, potem še le slovensko. Veste, ta gospod tudi misli, kakor sploh pragermani: da se je nemški Bog v nebesa peljal, slovenski pa peš šel. Za tega del bi moralo zmirom biti nemško naprej ali ka-li?

Iz Ptuj. (Pevsko društvo.) Velece-njenim odbornikom, poverjenikom in vsem pri-jateljem „Slov. pevskega društva“ v Ptui, vzla-sti pa slavnim komponistom naznanja se tem potom vzpored prihodnje redne odboro-ve seje dne 9. novembra t. l. ob 2. uri popoldne v „Narodnem domu“ na Ptui z uljudno prošnjo, naj počasté, posebno vnani odbor-niki, sejo radi predmeta, ki bode na dnevnem redu osobno, ali pa naj razodenejo svoja mnenja, želje in nasvete o tej stvari vsaj do 2. novembra t. l. predsedništvu pismeno. Vsak nasvet nam bode ljub, posebno pa nasveti naših prijateljev in veščakov o točki 3. in 4. — Vzpored: 1. Za-pisnik seje z dne 15. sept. t. l. 2. Dopisi. 3. Določi se kraj in 4. določijo se pesmi prihod-njemu koncertu. 5. Razni nasveti in slučajnosti. Predsednik: Jurtela.

Iz Šaleške doline. (Nemčurstvo in prazniki.) Slišali smo pripovedovati, da se je bojda v Celji pri neki novi palači tudi ob nedeljah delalo. Ako je to istina, potem je to pomeljivo za Celje, ter se vidi, kako pravi duh krščanstva gine. Ali da se že kaj tacega na deželi med kmeti nahaja, to je žalostno in po-hujšljivo! Pretečeno poletje je znani Celjski lesni trgovec g. Negri na svojem posestvu v okolici Soštanj, svoj tako imenovani „marof“ popravljal. Ne vemo pa, kako je to, da se je tukaj tudi ob nedeljah delalo. Ker je bilo večidel ugodno poletje, mislimo, da ni bila taka sila. Ko so ljudje v cerkev in iz cerkve hodili, ter slišali zidarje z opeko ropotati, so z gla-vami skimovali, rekoč: Kam smo vendar prišli, da se že nedelje pri nas več ne praznujejo, tega še dozdej pri nas nismo videli. Ljudstvo si je to po svojem tako-le tolmačilo: Nemčur-stvo in brezbožnost si mnogokrat roke poda-jete! Ali nimamo postav o posvečevanju nedelj? Delavci so bili večidel tujci, le nekaj je bilo domačih, ki so se dali pregovoriti, za nekoliko bornih krajcarjev nedeljo skruniti. Ni se toraj čuditi, ako nas Bog tepe, ker se njegove in cerkvene zapovedi zametujejo.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Veliko gospôde, ki je imela posla pri vzprejemu nemškega cesarja, je prejelo od njega višje odlikovanje. Ker pa grof Taaffe ni bil v vrsti odlikovancev, zato so nemški listi kaj veseli, češ, da nemški cesar ne odobrava njegove vlade. Ne vemo sicer, kaj je na tem resnice, toda če je to resnica, potem zasluži grof Taaffe še le tem več hvale od nas,

od avstrijskih prebivalcev. — Na Dunaji je voljen tudi kaplan Schuabl za poslanca v dež. zbor, vsled tega pa je veliko nevolje pri nemških liberalcih in pa judih; po takem že tedaj tudi na Dunaji ne velja več liberalizem! — Štajarska deželna razstava je pri kraji in sedaj hodi se le za to, kdo da jo naj plača. Na srečo liberalne gospôde, ki jo je imela v rokah, pa neki ne bode veliko primanjkljaja. — Mestni zastop v Judenburgu je daroval 100 goldinarjev družbi „Südmark“. Da se jim le hoče! — Nemškutarji v Pliberku na Koroškem so zadnjo nedeljo tako divjali, da tamošnja podružnica sv. Cirila in Metoda ni imela svoje slavnosti na čast cesarjevega godú v me-stu, ampak v sosednjem Šmihelji. To je nemška olika ali ka-li! — Dež. glavar kor. dež. zbora je postal zopet dr. Erwein in pravi, da mož ni rad vzprejel te časti, ali mi menimo, da mu ni bila pri tem prava resnica. — V Ljubljani še biva nekaj nemčurjev in ti kaj radi naznanjajo v nemških listih vsako stvarico, ki jim služi v osramotenje slov. ljudstva. Žal pa dene zato rodoljubu, ako nastane med slov. prebivalci kaka razprtija, kajti oni so hitri k redu, da jo raznesó po svetu na škodo slov. stvari. — Učiteljsko društvo v Novemestnem okraji izda neki svoje lastno glasilo, „Dolenjski učitelj“; nam pa se ne zdi, da ga je taka potreba, saj sta že dva slov. lista navlašč za učiteljstvo. — Slov. dekliska šola, katero vzdr-žuje v Gorici društvo „Sloga“, napreduje z vsakim letom lepše in kaže, da je je v tem mestu treba. — Trgovci v Trstu, ki imajo v novem času slov. napise, so si večkrat v strahu, da jim jih laška drhal pomaže. V novem času pa je bilo že taci nekaj kaznovanih in bodo torej brž poslej slov. napisi na miru. — V Zagrebu je umrl dež. poslanec, J. Miškato-vić, mož, ki je bil sebi in hrv. ljudstvu zadnja leta le na nesrečo ter v slepi službi madjarske vlade. — V Aradu, mestu na Ogerskem, so te dni razkrili spomenik tistim madjarskim rogoviležem, ki jih je leta 1848 c. kr. armada vstre-lila ali potegnila na vešala. Čudno, da dobé taki ljudje spomenik! — V drž. zboru v Bu-dapešti ima grof Szápáry in njegova vlada veliko večino poslancev za-se, vendar pa je v njem nekaj tudi taci, ki ji sedanja vlada ni po volji. Drž. proračun za leto 1891 nima več primanjkljaja in to je velika zasluga sedanje vlade, posebno ministra za drž. finance. Če ostane le tudi resnica!

Vnanje države. Kardinal Rimske cerkve, dr. Hergenröther, sloviti nemški zgodovinar, je umrl v 66. letu svoje dobe. — Kaže se, da je italijanski vladi sedaj resnica s tem, da zatire iredentovska društva, pač najbolj zato, ker so ji nevarna tudi v domačih zadevah. — Neka stranka francoskih framaso-